

DIRECTOR:
Dr. ALEXANDRU RUSU

REDACTIA ȘI ADMINISTRAȚIA
BLAJ—JUD. TARNAVA MICĂ:

INSERATE:
Un șir garmond: 6 Lei. La
publicări repetate după
:: :: învoială :: ::

Unirea

REDACTOR:
Dr. AUGUSTIN POPA

ABONAMENTUL
Pe un an . . . 200 Lei
Pe 6 luni . . . 100 Lei
Pentru străinătate 400 Lei

Foaie bisericească-politică — Apare în fiecare Sâmbătă

România la Vatican

Sâmbăta trecută în 6 Iulie c. a prezentat ministrul nostru plenipotențiar, d. Dr. Caius Brediceanu, literile sale credenționale Sfântului Părinte al Romei, în fața căruia ne reprezintă neamul și țara. Asupra acestui act solemn s'a publicat, în numărul de Duminecă (7 Iulie) al semi-oficiosului «L'Osservatore Romano», un comunicat oficial, pe care-l dăm și noi aici în următoarele:

Sfinția sa Domnul Nostru Papa Pius al XI-lea a primit ieri, 6 Iulie, în audiență pe Escelența Sa Domnul Doctor Caius Brediceanu, Trimis Extraordinar și Ministru Plenipotențiar al României, care a prezentat Sfinției Sale Literalele, prin care a fost acreditat de Guvernul său în calitatea mai sus amintită.

În scopul acesta Escelența Sa — însoțită de Consilierul de Legațiune Demetriu Iurașcu — a sosit către orele 12 în Vatican și a urcat în apartamentele pontificii, unde a fost întâmpinat de Ilmul și Romul Monsignor Benjamin Nardone, Secretarul Sacrei Congregațiuni Ceremoniale, care l-a condus în Sala Armelor.

În timpul acesta Sfântul Părinte, însoțit de Curtea Sa Nobilă, a ajuns în Sala Tronului, unde a stat, înconjurat de Nobila-I Anticameră.

E. Sa Ministrul, după ce a fost întâiu anunțat și-a făcut intrarea în sală, și a prezentat Sfinției Sale literale credenționale, însoțind această prezentare cu cuvinte de devotat omagiu din partea Guvernului său. Sfântul Părinte a răspuns mulțumind pentru urările frumoase ce l-au adus și a felicitat pe noul Ministru. A invitat apoi pe E. Sa Brediceanu în apartamentul propriu, unde s'a întreținut cu el în convorbire privată, învoindu-se ca E. Sa să-i prezinte pe Consilierul de Legațiune.

După audiența pontificie, E. Sa Domnul Brediceanu, trecând prin diferitele sale apartamente, unde Corpurile armate i-au dat onorurile ce se cuvin gradului său și reprezentanței, precedat de Sediari și Bussolanți, însoțit de Mons. Nardone și de un Camerier Secret Supranumerar di Spada e Cappa, și escortat de Garda Svițeră, s'a dus să-și facă onorurile Eminenței Sale Cardinalului Secretar de Stat al Sfinției Sale, cu care s'a întreținut câțva timp în convorbire.

După aceasta, Escelența Sa Ministrul a părăsit Vaticanul și s'a întors la rezidență, unde, în orele de după masă, Eminentisimul Cardinal Secretar de Stat i-a redat visita.

*

Schimbul de ratificare a Concordatului.

Agencia Rador anunță din Roma, că Marția trecută, 9 Iulie, a avut loc în cetatea Vaticanului, în apartamentul ocupat de Cardinalul Gasparri, schimbul instrumentelor de ratificare a Concordatului încheiat între Vatican și România.

Plenipotențiarul au fost Cardinalul Gasparri din partea Vaticanului, și d. Brediceanu din partea României. La această ceremonie au mai asistat Monseniorul Pizzardo, secretarul afacerilor extraordinare ale Vaticanului, Monseniorul Ottaviani, substitutul secretariatului Statului papal, Monseniorul Dolei, Nunțiu papal în România și d. D. Iurașcu, consilierul legației României.

Pensii dela stat

Hotărîrea unui sinod protopopesc — Aranjarea chestiunii pensiilor preoțești nu se poate face de acasă — Motivele cari militează pentru trecerea cu pensiile la stat*)

Conferința din 30 August 1928 a episcopatului nostru, ocupându-se cu problema fondului de pensii, a adus următoarea hotărîre: „Conferința recomandă Veneratului Cler unificarea fondurilor ori cel puțin a statutelor și a cotizațiunilor, plătind deocamdată fiecare preot zece procente nu numai după salariu, ci și după celelalte adausuri, cu un cuvânt după tot ce se primește dela stat. Apoi taxe pe veniturile interne ale preoților după clase fixate și aprobate de Preavenerele Ordinariate“.

Luându-se la desbatere toate modalitățile propuse de particulari, de Ordinariatele episcopoești, apoi hotărîrea înaltului cor episcopesc, preoțimea districtului protopopesc de Oradea-Mare declară unanim, că deocamdată rămâne la statutele votate de Sinodul din 1926 al eparhiei orădane. În consecință nu este pentru unificarea fondurilor de pensii din toate diecezele, nici pentru unificarea statutelor și contribuțiunilor. Nu poate adera la unificarea fondurilor din toate diecezele, pentru că capitalurile nu sunt în raporturi egale, iar contribuțiunile din trecut asemenea diferă, așa că ar fi inechitabil ca preoțimea din eparhia Orăzii — care din 1926 încoace a dat un aport de jertfă peste un milion și jumătate — să scurteze familiile văduvite până aci, ajutoare și în mod special, prin beneficierea fondului comun unificat. La unificarea statutelor și contribuțiunilor numai în acel caz s'ar putea adera, dacă celelalte dieceze ar primi atât statutele cât și contribuțiunile noastre votate, repartizate și aprobate prin hotărîrile Sinodului nostru din 1926, cu plăți din 1 Iulie 1926 pro rata temporis și pentru gestiunea anilor 1926—1929.

Modalitățile propuse de episcopatul nostru, ca celea 10% să se plătească după salariu și gradații plus toate sporurile, înseamnă o însărcinare enormă, așa că un preot fără gradații, în loc de Lei 600 cât plătește azi, ar plăti Lei 5610, iar preotul cu 4 gradații, în loc de Lei 1200 ar plăti Lei 8804. Dacă mai adaugem către această sarcină impozitarea venitelor locale — repartizată la noi încă din 1926 — preoțimea noastră în cele opt categorii ar mai plăti în plus 1200, 1800, 2400, 3000, 3600, 4200, 4800 și 5400 Lei, deci anual în benefi-

*) Deși continuăm a păstra rezervele ce avem față de ideea pentru care militează această hotărîre sinodală (din primăvara acestui an) a preoțimei din părțile orădane — inspirată, pe cât știm, de p. protopop Gheorghe Maior din Oradea —, îi facem loc cu plăcere, fiindcă o eventuală discuție în jurul acestui punct de vedere nu poate fi, credem, decât folositoare.

N. R.

ciul cel mai slab, fără gradații, Lei 6810, iar cu 4 gradații în beneficiul de cl. I total 14,200. Față cu aceasta, primul plătește azi anual Lei 1800, iar cel din cl. I Lei 6600 (10 procente după salariu și gradații, plus impozitul venitelor locale).

Combinând aceste noi însărcinări, cari trec peste puterea de jertfă a preoțimei, trebuie să constatăm, că crearea unui fond real de pensii este imposibilă în cadrele fondurilor unificate, ori și în cadrul fondului eparhial, și că suntem siliți a căuta soluționarea problemei pe calea de încadrare a preoțimei în legea generală de pensii a statului din 1925. Acesta în dispozițiile art. 1, 2, 98 a și ale Regulamentului legii (art. 171 a, și b) are norme precise, chiar avantajoase și prielnice pentru eclesiastici, așa că intrarea preoțimei în fondul general de pensii de departe nu trece peste puterea materială de contribuabil, iar de altă parte legea generală de pensii a statului nu reclamă încadrarea fondurilor speciale de până aci și nu periclitează fondurile existente diecezane, cari pot rămânea în structura și conducerea lor de azi un fond de pensii pentru familiile lor până aci văduvite, iar cu încetarea de viață a văduvelor și orfanilor până aci pensionați, un fond intern diecezan pentru diverse ajutoare. În cazul intrării noastre la fondul de pensii al statului, în dieceza Orăzii, pentru pensionarii, văduvele și orfanii de până aci am plăti și pe mai departe cotizațiile repartizate în sinodul din 1926, cari succesive, cu scăderea numărului pensionarilor, s'ar putea micșora. Tabloul de pensii diecesană ar rămânea alimentat și pe mai departe cu venitele normale prin §. 2, afară de venitele de 10% după salariile ce se lichidează de către stat, cari ar trece la fondul de pensii al statului.

Obligamentele intrării cu pensii la stat sunt următoarele:

a. Vărsarea într-o sumă a reținerilor de 10% după salariu dela data 1 Decembrie 1918, deci de 10 ani.

b. Pentru timpul servit anterior sub autoritățile străine se va vărsa tot 10% din salariile primite în rate și părți egale anuale, plătibile într'un termen egal cu numărul anilor serviți; aceasta se va face prin rețineri lunare din pensia de bază. Din competențele de rețineri pentru timpul servit anterior, 50% suplinește statul, iar noi plătim celelalte 50%, adică numai jumătatea taxelor restante și în termen egal cu numărul anilor serviți.

Având în vedere aceste condiții, constatăm că intrarea preoțimei în cadrele fondului

general de pensiuine a statului nu atinge cu nimic mai mult interesele bisericeii, ori independența preoșimeii, decât este starea de fapt de azi, prin asemnarea și plățirea salariilor preoștești din bugetul statului. În consecință cad toate obiecțiunile că s'ar periclită independența autonomă a eclesiasticilor și că organele statului ar putea exercita mai mare influență asupra clerului, mai ales că toate normările referitoare la pensiuini și pensionări se fac prin organe autonome justiciare și prin Casa generală de pensiuini, cari nu au colorit politic.

Dar preoșimea noastră, când cere aprobarea arhierescă pentru a putea intra în fondul general de pensiuini, se gândește în afară de asigurarea sistematică și reală a minimumului de existență pentru preot și familia aceluia, azi în grija nimănui, și la chestia mult mai importantă a asigurării unei activități mai rodnice, mai intensive a preoșilor de mir, reclamată atât de imperios de multiplele pericole sectare bolșevice și ateiste. În cazuri de infirmitate, de senilitate, să se poată reface preotul bolnav cu forțe noi, lucru, care azi durere nu se poate nici pentru persoana preotului, că să tăcem cu totul de familiile noastre expuse chiar cerșitoriei.

Fiind timpul suprem pentru a face tot posibilul de a pune pe baze reale chestiunea vitală a pensiuinei preoșilor și a familiilor acestora, preoșimea districtului protopopesc român unit al Orășii, în baza motivelor de mai sus, este, deci, în unanimitate, de părerea, că unica soluționare de asigurare a existenței vitale, atât pentru preot cât și pentru familia lui, ar fi intrarea preoșilor în legea generală de pensiuine a statului.

Cuvinte, cari e bine să fie reținute. În ședința dela 5 Iulie c. a Camerei deputaților s'a readus, din partea dd. I. G. Duca și O. Goga, discuția asupra organizării cetelor de voinici, provocând un răspuns al dlui *Iuliu Maniu*, președintele Consiliului de miniștri, care a fixat cu acest prilej definitiv rolul și rostul acestor organizări.

În legătură cu precizările date în această chestiune atât de mult agitată — precizări cari acoper pe deplin punctul nostru de vedere, arătat în fruntea numărului 17 dela 27 Aprilie —, d. primministru a făcut și următoarele constatări de ordin general, aplaudate de întreagă Camera, în picioare, cari e bine să fie reținute:

„Declar întâiu, că partidul național-țărănesc și guvernul, pe care-l susține, stau neclintiți pe baza constituționalismului parlamentar; că partidul național-țărănesc nu se va sbate dela această directivă a sa, care este concrescută cu mintea, cu inima și cu sufletul său; și că partidului național-țărănesc, niciodată nu i-a trecut prin gând să se sbată dela această cale, nu se va abate dela ea și nu va suferi în sânul ei organizațiuni, cari ar avea alt scop decât acela de a susține democrația națională și constituționalismul parlamentar, curat și adevărat pe care nimeni, nici voinicii nu vor să o tulbure.

„Dar când pe de o parte, este hotărît a menține în sânul său această direcțiune, este hotărît a menține cu toate puterile statului și față de alții acest sistem parlamentar și constituțional. *Oricine, cu orice mijloace, în orice formă ar vrea să schimbe această temelie a vieții noastre de stat și acest fel de a fi organizată viața națională, va găsi în acest partid, în această majoritate și în acest guvern, cel mai hotărît contrar, decis a reprima cu orice mijloace orice încercare de altă natură.*

„Avem o dinastie, avem un rege, pe care-l iubim, avem un sistem de guvernare monarhic, ereditar, constituțional, la care ținem și vrem să-l menținem cu toată hotărîrea și avem o regență pe care o respectăm. Avem Constituția noastră întemeiată pe responsabilitatea ministerială și pe sistemul parlamentar și această Constituție suntem hotărîți a o menține, în orice împrejurări și cu orice mijloace și pot să vă asigur că ori cine, care ar cuteza să tulbure liniștea acestei țări, de orice coterie, mai mult sau mai puțin ridicolă, care să complăce a scutura flamura dictaturei de orice natură, se va isbi de voința neînfrântă a acestui guvern.

„Asta s'o știe toți; fie visători, fie oameni cari n'ar avea cu ce-și petrece zilele calde de vară și s'ar desfăta în mijlocul unor acțiuni aventuroase ridicole, car n'ar avea urmări triste decât pentru ei“.

Alte beatificări din luna Iunie. Închinat în biserica apuseană, într'un chip mai special inimii lui Isus, luna Iunie din acest an jubilar ne-a adus o întreagă serie de fericiri, ridicați la cinstea altarelor și porniți pe cale ce duce la marea onoare de a fi trecuți între sfinții, cărora li-se învoiește cultul public a bisericii.

După *Don Bosco*, care a deschis, la 1 Iunie, seria beatificărilor, au urmat alte patru figuri proeminente ale bisericii cari, Duminec de Duminec, au adus Romei și întregii creștinătăți manifestări de cea mai aleasă mândrie și bucurie. În 9 Iunie s'a făcut beatificarea *Venerabilei Teresa Margareta a sfintei Inimii a lui Isus (1747—1770)*, o tinără soră carmelitană de origine italiană, care fără a implini 23 ani de viață, a știut să se înalte la adevărate înălțimi de sfințenie. Un alt suflet ales, învrednicit de onoarea altarelor, este *Venerabilul iezuit Claudiu de Colombière (1641—1682)*, de origine francez, care a fost beatificat în ziua de 16 Iunie. Un adevărat apostol al sfintei Inimii, pătr. *Colombière*, ajungând superior al casei din Paray-le-Monial, a fost mentorul părintesc al sfintei *Maria Margareta Alacoque*, care de aici a început să propovăduiască — cu rezultatul cunoscut — acest minunat cult din biserica Domnului. Ziua de 23 Iunie a fost ziua beatificării *Venerabilului Cosma de Carboniano (1656—1707)*, un preot armean, care a suferit martiriul pentru ideea, atât de actuală și în zilele de azi, a unirii bisericilor în sensul singur posibil, de a se reveni la unitatea română. Ultima beatificare din Iunie a fost cea din Dumineca ultimă (30 Iunie), când basilica San Pietro a preamărit virtuțile eroice ale *Venerabilului Francisc Maria de Camporosso (1804—1866)*, un frate capucin italian, al cărui suflet eroic a știut să ridice la ade-

☐ ☐ Folța „Unirii“ ☐ ☐

In chestia concordatului

Din vorbirea rostită la Senat, în ședința dela 25 Maiu c., din partea dlui Dr. AUREL VLAD, ministrul cultelor și artelor

III. Partea finală.

O altă obiecțiune, pe care a ridicat-o Inalt Prea Sfinția Sa este că prin art. 13 al Concordatului se prevede constituirea unui patrimoniu sacru interdiecesan pe seama cultului catolic, afirmând că din această dispozițiune se mărește patrimoniul pus la dispozițiunea cultului catolic, și că în definitiv acest patrimoniu nu este altceva decât un dar, care se urcă la sute de milioane, pe care statul român îl face cultului catolic.

Domnilor, eu aș crede că dacă Inalt Prea Sfinția Sa ar cunoaște această problemă, ori s'ar fi ocupat serios cu această problemă juridică, nu ar fi venit cu această obiecțiune în fața Senatului și nu ar fi făcut această afirmațiune.

Cum stă, Domnilor senatori, această chestiune? Din ce se va compune acest patrimoniu sacru? Ce dar primește biserica catolică prin Concordat din partea statului român?

Apoi, domnilor, averile cari au fost expropriate dela biserica catolică nu au fost proprietatea statului maghiar, ele au fost înscrise de biserica catolică în cărțile funduare.

Atât fondul religionar cât și fondul cultural al bisericii catolice a fost o personalitate morală juridică recunoscută și averile care le posedau erau scrise în cărțile funduare ale ei. Prin urmare biserica catolică nu a fost un simplu uzufructuar și statul nu a fost proprietar.

Dar, domnilor, de dragul discuțiunei — ca să nu facem discuțiuni teoretice — să admitem că Inalt Prea Sfinția Sa ar avea dreptate că statul român ar fi proprietarul, iar biserica catolică unuzfructuarul acestor averi. Vă întreb pe DVoastră: oare ce valoare reprezintă aceste proprietăți, când uzufructuarul este o biserică care nu dispăre niciodată? Pentru că eu cred — și cred că și Inalt Prea Sfinția Sa va admite — că nici eu, nici D-sa, nici nepoții și strănepoții noștri nu vor ajunge să vadă dispariția acestei biserici, pentru ca să nu mai existe acest uzufructuar.

Dar, domnilor, cum stăm cu aceste averi? Aceste averi au fost, în baza legii agrare, expropriate. Ce a primit biserica catolică ca preț de răscumpărare? A primit prețul acela derizoriu, care nu reprezintă nici măcar valoarea aceea pe care o reprezintă înainte venitul ei pe un an...

Prin urmare, domnilor, ce cadou a primit prin Concordat biserica catolică dela statul român? Domnilor, când s'a votat Constituția la Iași, nimeni nu s'a eugetat că va urma devalorizarea. Atunci s'a stabilit ca proprietarii să primească un echivalent corespunzător. A urmat devalorizarea; prin acest fapt, exproprierea a devenit o spoliatiune și exproprierea

bisericii catolice a ajuns să fie o quasi-secularizare.

Acum domnilor, dacă a primit prețul acela derizoriu de expropriere, care cum v'am spus astăzi, nu reprezintă mai mult decât poate nici venitul pe un an și dacă din rentele acelea care le primesc se constituie patrimoniul sacru, administrat de consiliul episcopilor catolici, a căror venit este destinat ca să acopere salariile clerului și alte necesități ale bisericii, cu ce drept se afirmă că această biserică ar fi primit un cadou dela stat, când venitul este destinat să acopere astfel de cheltuieli, pe care dealtfel statul ar fi dator să le acopere, prin cece se degreveză bugetul statului...

*

Domnilor, s'a mai plâns și ne-a mai făcut și o altă critică I. Prea Sfinția Sa și anume: a afirmat că prin Concordat se votă prin ciipiul depus în Constituțiune, care asigură o deopotrivă ocrotire și libertate tuturoi cultelor; că biserica ortodoxă în privința dispozițiunii care este cuprinsă în art. 34 al legii pentru organizarea bisericii ortodoxe, cuprind o regulă în privința înființării școlilor pentru educațiunea clerului, care îi oferă mai puține drepturi decât au bisericile minoritare, garantate în legea cultelor. Vă întreb eu pe Dv: Oare Concordatul este de vină dacă este așa? Oare nu s'a făcut legea pentru organizarea cultelor într'o înțelegere cu reprezentanții autorizați ai bisericii dominante. — Eu, chiar din declarațiunea d-lui Lăpedatu, fostul ministru al Cultelor, am observat că atât statul cât și

varat program de viață iubirea față de aproapele.

Inima sfântă alui Isus a adus bisericii sale aceste bucurii, cărora se vor adăuga în acest an de grații încă multe altele, poate chiar mai mari decât acestea.

Știri mărunte

LA GHEORGHENI, pentru gimnaziul de fete cu 3 clase, de sub conducerea surorilor Mizericordiene, se caută o profesoară pentru specialitatea română-franceză și alta pentru cea de istorie-geografie. Au preferință cele de religie gr-catolică, cari posed și limba maghiară. Locuință și întreținere pot să aibă în mănăstire. — Cererile să se trimită pe adresa: Gimnaziul de fete, Gheorgheni, Mănăstire.

Un nou pelerinaj la Roma se pregătește, de astădată dela Oradea (la inițiativa Mgr. Dr. Gregoriu Pop, canonic), pentru începutul lui Septemvrie. Amănuntele încă nu sunt fixate, dar e vorba ca itinerariul să fie cam următorul: Ancona, Loreto, Assisi, Roma, Florența, Pisa, Genova, Torino, Milano, Padova, Veneția. Costul de participare va fi aproximativ 12—15,000 Lei, în care se cuprind toate cheltuelile (pașaport, drum, hotel, vipt etc.). Informații dă oficiul diecezan din Oradea, unde sunt a se trimite și adeziunile.

Rezultatul examenului de bacalaureat. Din rapoartele sosite la ministerul instrucțiunii asupra rezultatelor examenelor de bacalaureat rezultă, că din cei 7979 candidați înscriși au reușit 4199 candidați, deci un număr de 52 la sută. Pe provincii acest rezultat se prezintă în următoarele cifre: În vechiul regat s'au înscriș 4251 candidați și au reușit 2240; în Ardeal au reușit 1286 candidați din 2397 înscriși; în Bucovina sau înscriș 794, reușind 443, iar dintre cei 537 înscriși în Basarabia au trecut examenul 230 candidați.

Locale. Sâmbătă, la sf. proroc Ilie, va predică în catedrală Mgr. Dr. Alexandru Rusu, canonic mitropolitan, iar Duminică viitoare, a noua după Rusalii, pâr. Dr. Victor Macaveiu, canonic mitropolitan.

— Despărțământului Blaj al »Astrei« a făcut din adunarea sa generală, ținută anul acesta în comuna Țapu, o adevărată serbătoare națională, asupra căreia raportează pe coloane întregi »Unirea Poporului«. În afară de predica dela sf. liturghie s'au ținut două conferențe, despre cooperative (Mgr. Ștefan Roșianu, președintele despărțământului) și despre îngrijirea copiilor (d. Dr. Virgil Baican, medicul arhidiecezan); s'au aranjat apoi concurse de copii, de porturi și de jocuri naționale, la cari au participat și satele învecinate, dovedind mult interes pentru manifestări de această natură. La toate aceste concurse s'au împărțit și premii (în bani, primiți în mare parte dela prefectura județului, și diplome), cari au contribuit și ele la animația și buna dispoziție ce-a stăpânit întreagă asistența. Mai amintim, că dșoara E. Munteanu a avut câteva puncte de declamări, deosebit de bine primite, și că, grație conducerii abile a preotului local I. Mărginean și a doamnei sale, conducerea despărțământului nostru a avut acolo o primire din cele mai bune.

— **Examenul de bacalaureat**, care s'a încheiat la noi în Blaj Sâmbăta trecută, a dat un rezultat din cele mai bune. S'au prezentat cu totul 131 candidați (92 băieți și 39 fete), dintre cari au căzut la înscriș abia 3 (2 băieți și 1 fată), iar la examenul oral cu totul 15 (14 băieți și 1 fată). Cu acești 18 căzuți, procentul căderilor este de abia 13, un procent ca și care puține vor fi mai bune pe țară, care a trebuit să înregistreze la căderi o medie de 48 la sută. Rezultatul, mai bun decât oricând în anii din urmă, a făcut multă bucurie în cercurile noastre școlare, fiindcă este o nouă dovadă, că aici se muncește atât din partea elevilor cât și a celor ce sunt chieși să-i îndrume.

Manifestări de ale studenților noștri în teologie. Un grup al clericilor noștri dela Blaj, au aranjat Duminică trecută o serată artistică-literară la Ernot, iar mâine Duminică, în 14 Iulie, se dă un vestival similar la Bandul de câmpie. Programul are cântări, declamări și câte-o disertație (la Band este o conferință a profesorului Dr. Augustin Tatar), cari pot să intereseze pe toți, iar dansul dela sfârșit asigură

participări numeroase din partea tineretului. Venitul curat dela Ernot e destinat pentru statuia lui Inocențiu Micu, iar cel dela Band se va da pentru scopuri culturale.

† **Pâr. Petru Salca**, paroh și protopop onorar în Giulești (eparhia Gherlei), s'a stins la 7 Iulie c. în anul 66 al vieții și 37 al preoției sale cinstite. Il deplâng numeroase rudeni. — Fie-i partea cu dreptii!

† **Dr. Andrei Pop**, fost consilier la Curtea de casație și justiție, comandor al ordinului »Coroana României«, s'a stins, în Morlaca, la 7 Iulie c. în anul 63 al vieții. A fost un fruntaș al intelectualității noastre din Ardeal, luând parte activă la toate mișcările vieții românești din timpul stăpânirii trecute. Inmormântarea i-s'a făcut Miercuria trecută, în cripta familiară din Huedin, participând lume multă și din cea mai aleasă. — Odihnească în pace!

† **Ștefan Marchiș n. Morariu**, soția preotului nostru Vasile Marchiș din Boghiș (eparhia Gherlei), s'a stins la 6 Iulie c. în anul abia 22 al vieții, și al doilea al căsătoriei sale fericite. — Fie-i partea cu dreptii!

Telefonul „Unirii“

N. Abrud. Consistorul nostru din Blaj n'a primit, pe cât știm, să se amestece oficial în aranjarea pelerinajului la Roma, fiind aceasta din firea sa o chestiune de inițiativa particulară. Adresați-vă deci deadreptul comitetului de organizare din Oradea.

»Biruința«. Oluj. Oricât ne-ar măguli, că Vă ocupați pe coloane întregi de viața bisericească-școlară a Blajului nostru, nu putem să nu Vă șoptim, că ați nimerit un corespondent foarte puțin abil întru a ne apropia de »idealurile« politice pe cari le serviți. Înțelegem anume, ca cineva să poată face din rezultatul examenului de bacalaureat dela noi și concluzii ca cele ale dlui »Delatur« — era mai nimerit »Dela-Tiur«, fiindcă are o »vișoară« acolo — și este oricine în dreptul său să facă asupra atitudinii politice a oamenilor din Blaj aprecierile care-i convin, dar ca cineva să afirme categoric neadevăruri sfruntate, înseamnă să fi lipsit de orice scrupul de conștiință. Numai astfel se poate explica născocirea, se pare interesată, dar lipsită altfel de orice temei, că »în cercurile apropiate ale curții mitropolitane se vorbește tot mai stăruitor despre o apropiată retragere a mitropolitului din demnitatea sa«, sau că ultima conferință episcopescă ar fi căutat — prin rostul unui »cunoscut nătarău din fire«, susținut (!) totuși »de mitropolitul și de statul său major« — să »indeparteze pe episcopul Hossu din calca aspirațiilor la mitropolie«. Iar să afirmi, că »șmecheria« și »astuția« Blăjenilor (mai sus unul era găsit »nătarău«!) a reușit

legea pentru organizarea bisericii ortodoxe, s'au făcut într'un fel de Concordat cu Inalt Prea Sfințitul mitropolit Bălan...

Mă rog, domnilor, iată constatarea pe care o face ministerul cultelor, reprezentat atunci tot prin dl Lăpedatu, atunci când a fost prezentat Corpurilor legiuitoare statutul și legea pentru organizarea bisericii ortodoxe. Se spune: »El a fost întocmit, cum s'a spus, de biserică, adecă de reprezentanții autorizați ai ei, membri ai comisiei de unificare bisericească pe baza principiilor și a dispozițiilor cuprinse în lege« și a. m. d.

Prin urmare, dacă aceste dispozițiuni nu sunt satisfăcătoare pentru biserică dominantă, oare Concordatul și Papa dela Roma este de vină, ori reprezentanții cari s'au învoit că așa să fie înscrise și să fie astfel stabilite raporturile lor? Domnilor, eu cred că nu se poate face nici Concordatul și nici guvernul răspunzător pentru faptele reprezentanților autorizați ai bisericii ortodoxe. (Aplauze prelungite pe băncile majorității).

Inalt Prea Sfințitul mitropolit Bălan spune că în Bavaria, după ce s'a încheiat Concordatul cu biserică catolică, guvernul bavarez a încheiat un contract, o convențiune cu biserică luterană minoritară și că prin această convențiune, prin acest contract de stat, a regulat raporturile acestei biserici cu statul. Este unicul caz în istoria statelor constituționale, ca un guvern să încheie un tratat sau un contract de drept public, cu supușii săi. Eu cred, domnilor, că din punct de vedere al

suveranității statului, este inadmisibilă o asemenea procedare. Cred însă, că oricare guvern va ține cont de dorința și de aspirațiile juste ale cultelor sale și mai ales de dorința și aspirațiile juste ale bisericii dominante, la care se închină majoritatea cetățenilor noștri... De altfel, atât în numele meu, cât și în numele guvernului din care am onoarea să fac parte, declar că guvernul actual nu se opune dacă legea pentru organizarea bisericii ortodoxe se va revizui în sensul acela, ca să asigure bisericii dominante aceleași drepturi pe cari le au bisericile minoritare, garantate în legea cultelor. (Aplauze prelungite).

Prin urmare, domnilor, să nu facă episcopatul ortodox imputări altora pentru întrelășările cari nu sunt nici ale guvernului de astăzi, nici ale celui precedent, și de cari Papa dela Roma este cel mai puțin vinovat...

*

Și acum, domnilor, vin la ultima obiecție, și așa cred, domnilor senatori, că toată critica și toate argumentele, pe care le-a invocat Inalt Prea Sfinția Sa în declarația sa, se explică din această obiecție. Și anume, ce spune Inalt Preasfinția Sa? — Spune, domnilor senatori, că:

„În fine noi, episcopatul ortodox român, nu ne putem suprima durerea sufletească că statul român a luat act și oarecum confirmă prin Concordat, dacă s'ar ratifica, volnicia săvârșită de Scaunul papal cu concursul monarhiei Austro-ungare la anul 1700, prin ruperea unei părți a credincioși mitropoliei ortodoxe române din Ardeal, dela sânul biseri-

cilor strămoșești și prin trecerea lor forțată la așa zisă unire cu Roma“.

Domnilor senatori, se vede că Inalt Prea Sfinția Sa a uitat, că deja în articolul 22 al Constituției s'a luat act de existența bisericii unite. În art. 22 al Constituției s'a stabilit deja că biserică unită este o biserică românească, care are întâietate față de celelalte biserici minoritare.

Prin urmare, nu prin Concordatul cu Roma se consfințește pentru prima oră această unire.

Dar, domnilor senatori, poate trece statul român și guvernul român asupra faptului că de fapt există acest cult?

Vedeți, domnilor, numai cine înțelege mentalitatea și cine înțelege dorința — de altfel explicabilă și din punct de vedere național și poate și din punct de vedere bisericesc — a Inalt Prea Sfinției Sale, numai acela, își va putea explica și această obiecție și, poate, și pe celelalte.

Se știe anume care este tendința, care este aspirația și dorința Inalt Prea Sfinției Sale. De una, însă, îl pot asigura, că cu mijloacele și cu metodele, pe care le aplică D-sa, nici când nu-i va succeda să realizeze această dorință. (Aplauze pe băncile majorității).

Domnilor, Inalt Prea Sfinției Sale îi stă înainte pilda care a fost, care a existat în Rusia, când statul rusesc, cu forța, cu puterea, a desființat biserică greco-catolică a Rutenilor din Ucraina. Atunci, pe acelea vremuri, se putea. Se dărimau biserici, statul desființa episcopate, statul pedepsia pe cei cari treceau dela

să obțină, că Blajul »să aibă astăzi mai multe moșii decât înainte de reforma agrară«, este de dreptul o nerușinare, care nu poate decât să deprecieze complet scrisul Dvoastră în fața oricărui cititor de bună credință. — Fiți deci mai prudenți în a Vă alege corespondenții, fiindcă prin scrisori ca cele ale dlui »Delatur« nu Vi-se va deschide nici când inima Blajului.

P. Lugoj. Ați sesizat foarte bine chestiunea, fiindcă este în adevăr o mare deosebire între mișcarea din anul trecut a bisericii noastre pe chestia proiectului (!) legii cultelor și aceea de acum a ortodoxiei »dominante« (ne gândim singur la d. Tudor), pe chestia legii (!) Concordatului. N'am înțeles deci să admitem această iuxtapunere, cu totul neîndreptățită. De altă parte, găsim și noi, că legile în adevăr nu pot fi atacate în biserici de pe amvoane, cari au cu totul altă menire, dar asta nu înseamnă că am fi de părerea că biserica n'ar avea dreptul să lupte, pe căile deschise de inșiși legile țării, contra unor legi cari îi sunt potrivnice. Spuneți, Vă rugăm, acest lucru și altora, cari, dacă au alte păreri, liberi sunt să și-le afișeze, cevași chiar cu mai mult curaj, decum au făcut-o până acuma.

C. Turda. După informațiile ce avem, Cursul pregătitor de 3 ani e pe cale de a fi sistat definitiv, și astfel în noul an școlar nu va mai avea decât pe elevii primiți în ultimii doi ani. Ca nou nu se va mai primi deci nici un elev și astfel credem că e zadarnică orice încercare. Indemnați însă pe ceice simt chiemare pentru preoție să-și facă liceul și bacalaureatul în regulă, pentru a putea fi primiți mai apoi la Academie. De asemenea se pune capăt pe viitor studenților extraordinari dela Academie, așa că, pe cât se spune, absolvența de liceu fără bacalaureat nu va mai deschide nimănui drumul în Seminarul nostru din Blaj.

»Telegraful român«. Sibiu. În loc de a ne insulta și a găsi »neobrăzare« în aprecierea ce am făcut atitudinii față de concordat a Inalt Preasfințitului Nicolae al Dvoastră, ați face mai bine să răsfoiți discursurile din parlament ale dlui ministru al cultelor, și să vă răsfoiți — dacă se poate chiar acum, până e la putere — cu acesta. Cele spuse de noi sunt anume abia »peană'n clop« față de afirmațiile foarte puțin măgulitoare pentru I. Preasfinția Sa ale acestui ministru, care pe cât știm... n'a trecut încă la sfânta unire.

S. Timișoara. Confirmăm primirea sumei de Lei 100, abonament pe jumătatea a doua a anului curent.

Oficiul parohial. Valea lui Mihai. Am primit suma de Lei 100, abonament pe o jumătate de an.

Oficiul parohial. Vișeu de mijloc. Confirmăm primirea abonamentului pe 1929.

Ch. Vintire. Am primit 300 Lei. Pe anul curent trebuie să mai plătiți 150 Lei.

Oficiul parohial. Rebrîșoara. Am primit 200 Lei, abonament pe anul curent.

V. Aiud. Am primit abonamentul pe jumătatea a doua a anului curent.

M. Alba-Iulia. Am primit 100 Lei. Adresa am corectat-o.

C. Șoimuș. Am primit 100 Lei, achitat până la 31 XII 1928.

Dr. P. Hida. Chităm primirea abonamentului pe anul curent.

P. Huodin. Confirmăm primirea abon. pe 1929.

Dr. A. Sibiu. Am primit abonamentul pe 1929.

biserica ortodoxă la biserica unită, spunând că sunt trădători de neam, pentru că concepția în Rusia era că numai acela este bun Rus și cetățean care este ortodox, iar cel care face propagandă contra bisericii ortodoxe merită pedeapsă, și chiar condamnarea la moarte erau grațiați dacă treceau la biserica dominantă, la biserica ortodoxă.

Prin urmare, domnilor, vedem că Inalt Prea Sfințitul crede că dacă statul nu i-a act de existența acestei biserici și uniri s'ar mai putea și astăzi aplica — poate nu chiar în măsura aplicată atunci în Rusia —, mijloace de constrângere asupra conștiinței religioase.

Eu cred domnilor — și o spun aceasta ca ortodox, care am apărut autonomia, drepturile bisericii mele, împreună cu Inalt Prea Sfinția Sa, atunci când era real amenințată și atacată, nu ca acum —, cred, zic, că inzadar este toată încercarea, având în vedere spiritul timpurilor în care trăim, având în vedere Constituția care garantează pe seama tuturor cetățenilor libertatea conștiinței. Astăzi statul român nu mai poate să pună la dispoziție jandarmii săi și puterea sa pentru atingerea unui astfel de scop prin constrângerea conștiințelor religioase. (Aplauze).

Domnilor, în privința unirii s'au neunirii celor două biserici se poate discuta. Inalt Prea Sfințitul Episcop Hossu a făcut o propunere. Eu nu cred că ea se va realiza, însă ar fi bine dacă s'ar realiza. Eu îi asigur pe Inalții prelați, că noi credincioșii, dacă dlor vor hotărî

Consistorul arhiepiscopesc de A. Iulia și Făgăraș

Nr. 4163—1929.

Concurs

Pentru primirea alor 20 elevi pe cursul I al școlii de meserii „Sf. Iosif“, de lângă Orfelinatul gr.-cat. român de băieți din Blaj, publicăm prin aceasta concurs cu termenul de 10 August 1929.

Dintre concurenți, până la numărul de cel mult 10, vor fi primiți cu preferință orfani din războiu, cari vor fi primiți și subvenționați de Orfelinat, iar restul vor fi solvenți, respectiv bursieri, pe cât se va ajunge după numărul restrâns al burselor.

Toți concurenții vor avea să dovedească, cu cartea de botez și extras de naștere, că au împlinit etatea de 12 ani, cu certificat medical că sunt sănătoși și cu certificat școlar, că au terminat cel puțin 4 clase primare.

Orfanii din războiu, afară de aceste documente, vor mai anexa extras familiar, extras de moartea tatălui, extras de moartea mamei (dacă e cazul), extras de averea părinților și a orfanului, în sfârșit copia titlului de pensie ori un certificat comunal, prin care să se dovedească calitatea de orfan din războiu, arătându-se numărul titlului de pensie și suma pensiei acordate.

Blaj, din ședința consistorială ținută la 1 Iulie 1929.

Dr Vasile Suci
arhiepiscop și mitropolit

Școala Normală greco-catolică de fete — Blaj

Nr. 883—929.

Condiții de primire

În conformitate cu ordinele din 18 Iulie Nri: 4357 și 4358—1928, ale P. V. Consistor arhiepiscopesc, în anul școlar 1929—30 vor funcționa, la școala normală gr.-cat. română de învățătoare, clasele: IV, V, VI și VII.

contopirea celor două biserici, nu vom discuta, fiind aceasta o chestiune dogmatică și canonică, ci ne vom supune. (Aplauze).

Dar, domnilor, să se pretindă ca statul ori ministrul cultelor, fie acela cât de mare aderent al bisericii ortodoxe, să-și pună la dispoziție forța sa, ca să se deslănțuiască în mijlocul nostru un războiu religios. (Aplauze).

Domnilor senatori, statul nostru s'a reînțegrat în urma unui războiu sângeros. Nici astăzi nu s'au alinat rănilor cauzate de acest războiu, și acum când este vorba de consolidarea unirii noastre politice, acum să venim și să începem un războiu religios între frați? Aș crede că ar fi cea mai mare crimă, care s'ar putea comite în contra consolidării, în contra existenței neamului, dacă am comite acest act inconștient... (Aplauze).

Domnilor senatori, din cele spuse aci reiese evident, că toate obiecțiunile cari s'au adus în contra Concordatului sunt lipsite de bază, acest Concordat este bun pentru interesele statului român și nu lezează nici interesele bisericii dominante și nu este rău, ci din potrivă satisfăcător și pentru celelalte biserici minoritare, cari sunt regulamentate în acest Concordat, prin urmare puteți cu inima liniștită și cu sufletul împăcat să primiți acest proiect de lege. (Aplauze prelungite).

Citiți și răspândiți: „UNIREA“

Tipografia Seminarului Teologic greco-catolic — Blaj

In clasa IV-a normală, vor fi primiți elevi, cari au reușit la examenul de clasă cu „certificat de absolvire a gimnaziului“ în baza unui concurs.

Înscrierea la concursul de admitere, trebuie să se facă până la 10 August a. c. la Direcțiunea școlii normale.

Cererile de înscriere vor fi semnate reprezentantul legal al candidatei, cu arătarea profesiei și locuința subscriitorului.

La cerere se vor anexa:

1. Extrasul de naștere și de botez.

2. Actul de vaccinare.

3. Certificat dela primărie, prin care dovedește, că e fiica unui cetățean român.

4. Certificat de studii. Purtarea candidaților, notificată în certificatul de studii, fi cel puțin „bună“.

5. Certificat dela perceptoratul fiscal respectiv, în care se vor arăta amănunțit datele către stat, județ, comună, ce le plătește reprezentantul legal.

Acest certificat va fi vizat de Administrațiunea financiară.

6. Un certificat dela primărie, prin care să se arate amănunțit: Numărul copiilor, vârsta fiecăruia, cum și averea reprezentantului legal.

7. Un certificat dela primărie, sau autoritatea la care servește sau a servit tatăl-dacă e funcționar de stat, județ, sau comună. În acest certificat se vor arăta serviciile civile sau militare, aduse statului în anii serviți.

Concursul de admitere în școala normală se va începe în ziua de 10 Septembrie (dimineața la 8 ore). Concursului îi va precedea examinarea medicală și cercetarea aptitudinilor muzicale a concurenților.

Elevi schioape, gângave, sau cu un defect fizic, nu pot fi primite. (Cap. XXI, art. 452).

Candidatele admise la concurs, în urma cercetării medicale și de aptitudine muzicală vor face:

1. Probe scrise: din limba română, aritmetică și istoria Românilor.

2. Probe orale: din materiile de mai sus și din geografia României. — Pentru a fi admisă în școala normală se cere minimum mediu generală 6.

In clasa V-a normală. În acest an se vor primi — în limita locurilor vacante — elevi și în clasa V-a normală.

Acestea încă vor anexa la cerere actele amintite la clasa IV-a normală. Vor face examenul de admitere din materiile prescrise pentru cl. IV-a secundară.

Taxele școlare vor fi: 200 lei taxă de înscriere, 400 lei taxă de clădire, 1200 lei taxă școlară, 150 lei pentru stricăciuni și medic. Se achită: la înscriere 1350 lei și la 1 Februarie 1930 lei 600.

În puterea legii în vigoare (Cap. XX art. 442) nici o elevă nu poate fi înscrisă la școala normală decât ca elevă a internatului „Școlile normale sunt internate“ (Cap. XX art. 442).

Elevii școlii noastre normale vor fi în „Internatul școlilor secundare gr.-cat. din Blaj“ ale cărui condiții de primire se publică separat din partea Direcțiunii aceluia Internat.

Direcțiunea.

Pictură bisericească primărie pentru executare NICOLAE POP, Târgul-Mureș, Str. Avram Iancu Nr. 47. (5)